

Identyfikacja ofiar ataku terrorystycznego w aglomeracji miejskiej – sprawozdanie z międzynarodowego szkolenia DVI „Urban Disaster 2025”

podinsp. dr inż. Magdalena Jabłońska-Milczarek
Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji
ORCID: 0000-0002-3765-4652
e-mail: magdalena.jablonska@policja.gov.pl

Streszczenie

W artykule przedstawiono specyfikę działań zespołów DVI, które są podejmowane w sytuacjach ataków terrorystycznych. Podkreślono różnice w stosunku do tradycyjnych procedur rekomendowanych, które są podejmowane przez Interpol, stosowanych podczas katastrof naturalnych lub katastrof technicznych, niebędących wynikiem zamierzonego działania człowieka. Omówiono kluczowe aspekty operacyjne: prowadzenie identyfikacji ofiar ataku terrorystycznego w warunkach bezpośredniego zagrożenia, konieczność szybkiego ustalenia sprawców, priorytetowe przekazywanie danych identyfikacyjnych oraz przekazanie wiarygodnej i szybkiej informacji o ofiarach zdarzenia i konieczność współpracy z mediami. Artykuł opiera się na doświadczeniach z międzynarodowego szkolenia „Urban Disaster 2025” w Lešť na Słowacji, którego głównym celem było praktyczne doskonalenie procedur dedykowanych zdarzeniom o charakterze terrorystycznym.

Słowa kluczowe: identyfikacja ofiar katastrof, zespół DVI, atak terrorystyczny, procedury DVI Interpolu, szybka ścieżka identyfikacyjna

1. Wstęp

Identyfikacja ofiar katastrof (DVI – Disaster Victim Identification), realizowana zgodnie z rekomendacjami Interpolu, stanowi międzynarodowy standard postępowania w sytuacjach nagłych zdarzeń masowych. Klasyczne procedury DVI, wypracowane na podstawie doświadczeń związanych z katastrofami naturalnymi (klęski żywiołowe) czy technicznymi (tj. katastrofy budowlane, komunikacyjne, awarie) zakładają prowadzenie działań w trudnym środowisku, jednak w przypadku ataków terrorystycznych okoliczności te ulegają zasadniczej zmianie. Zdarzenia o charakterze terrorystycznym mają dynamiczny przebieg, a ich następstwa – zarówno operacyjne, jak i społeczne – wymagają odmiennego, bardziej złożonego podejścia. Przede wszystkim na miejsce zdarzenia mogą oddziaływać czynniki wtórne, w tym ryzyko kolejnych eksplozji, obecność nieujawnionych urządzeń wybuchowych lub moż-

liwość przebywania sprawców w pobliżu, gotowych do kolejnych ataków, wzięcia zakładników lub zamachów samobójczych. W takich realiach działania identyfikacyjne następują po unieszkodliwieniu zagrożenia przez jednostki kontrterrorystyczne i przekazaniu terenu jednostkom ratowniczym, a następnie zespołom oględzinowym i DVI. Nie wyklucza to jednak sytuacji kolejnych ataków, w związku z czym działania identyfikacyjne prowadzone w warunkach potencjalnego zagrożenia życia i zdrowia członków zespołów, przy równoległej konieczności zabezpieczenia kluczowych dowodów i jak najszybszego ustalenia tożsamości sprawców wymaga szczególnego podejścia i odpowiedniej taktyki.

Skala zagrożeń o charakterze terrorystycznym na świecie utrzymuje się od lat na wysokim poziomie. W wielu państwach odnotowuje się zarówno pojedyncze akty przemocy motywowane ideologicznie, jak i ataki masowe, wymierzone w infrastrukturę krytyczną lub zatłoczone przestrzenie

publiczne. Tego rodzaju zdarzenia generują dużą liczbę ofiar oraz olbrzymie obciążenie dla służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, a ich psychologiczny i społeczny oddźwięk wymusza niezwykle szybkie, skoordynowane działania. Z operacyjnego punktu widzenia identyfikacja ofiar staje się procesem równoległym do ustalania sprawców oraz zapobiegania ewentualnym kolejnym atakom. W odróżnieniu od katastrof naturalnych czy technicznych, w których priorytetem jest przede wszystkim sprawne przeprowadzenie oględzin i rzetelne zebranie danych ofiar: *post mortem* (pośmiertnych) i *ante mortem* (przedśmiertnych), w zamachach terrorystycznych kluczowa jest także natychmiastowa analiza materiału dowodowego, w tym przedmiotów o wysokiej wartości identyfikacyjnej. Służy to nie tylko szybszemu potwierdzeniu tożsamości ofiar, lecz również wspomaga proces wykrycia sprawców, ich powiązań oraz ewentualnych współuczestników.

Szybka identyfikacja ofiar ma ogromne znaczenie społeczne. W sytuacji zamachu, rodziny oczekują natychmiastowych informacji o losie bliskich, a opinia publiczna wymaga przejrzystości i rzetelnych komunikatów. Czas reakcji staje się w takich realiach nie tylko wskaźnikiem sprawności służb, ale również czynnikiem wpływającym na poczucie bezpieczeństwa społecznego i stabilizację nastrojów po zamachu. Dlatego rozwijanie i doskonalenie specjalistycznych

procedur DVI dedykowanych zdarzeniom terrorystycznym jest niezbędnym elementem przygotowania służb do reagowania na współczesne zagrożenia.

Powyższe aspekty były przedmiotem szkolenia „Urban Disaster 2025”, które w sposób praktyczny pokazało, jak postępowanie w kontekście ataku terrorystycznego różni się od działań podejmowanych w przypadku innych katastrof masowych.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie i omówienie kluczowych różnic w procedurach DVI stosowanych podczas zamachu terrorystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem praktycznych rozwiązań ćwiczonych podczas międzynarodowego szkolenia w Lešť na Słowacji. Ukazanie znaczenia tych odmiennych procedur stanowi istotny krok w kierunku dalszego doskonalenia standardów działań identyfikacyjnych podejmowanych w sytuacjach o najwyższym stopniu zagrożenia.

Ćwiczenia pt. „Urban Disaster 2025” realizowane były w ramach projektu TERRORISM – DVI (nr projektu: 408020A497), finansowanego z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego Słowacji i dotyczyły wzmocnienia współpracy międzynarodowej w zakresie działań zespołów DVI z Polski, Słowacji, Czech i Szwajcarii. Uczestnikami szkolenia ze strony polskiej byli: koordynator ćwiczenia z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji –

Ryc. 1. Uczestnicy zespołów DVI z Polski, Słowacji, Czech i Szwajcarii biorący udział w międzynarodowym szkoleniu „Urban Disaster 2025” w Lešť na Słowacji

podinsp. dr inż. Magdalena Jabłońska – Milczarek, członkini grupy roboczej DVI Interpol ds. identyfikacji genetycznej, ekspert w Wydziale Bezpieczeństwa Informacji i Nadzoru CLKP oraz członkowie z polskich regionalnych komórek zespołu DVI: I Komórki Regionalnej DVI - asp. Maksymilian Stachura, funkcjonariusz Wydziału Kryminalnego KWP w Katowicach, II Komórki Regionalnej DVI - asp. szt. Tomasz Jurga, technik kryminalistyki z Wydziału Techniki Kryminalistycznej KWP w Szczecinie, III Komórki Regionalnej DVI - podkom. Łukasz Słomiński, funkcjonariusz Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego KWP w Białymstoku, V Komórki Regionalnej DVI - st. asp. Artur Stępień, technik kryminalistyki z Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego KSP.

Uczestnicy wydarzenia mogli doskonalić w praktyce umiejętności współdziałania we wszystkich fazach procesu DVI: PM (zbierania danych pośmiertnych – *post mortem*), AM (zbierania danych przedśmiertnych – *ante mortem*) i łączenia uzyskanych danych identyfikacyjnych. Scenariusz ćwiczeń dotyczył katastrofy w aglomeracji miejskiej i umożliwił wymianę doświadczeń pomiędzy specjalistami i ekspertami DVI z różnych krajów w zakresie działań podejmowanych podczas identyfikacji masowej ilości ofiar ataków terrorystycznych. Kraje członkowskie Interpolu – Międzynarodowej Organizacji Policji, stosują zunifikowane protokoły i metody identyfikacji ofiar katastrof aby zapewnić spójność działań, gdy zdarzenie ma charakter międzynarodowy. Jest to wieloetapowy proces wykorzystujący techniki kryminalistyczne i międzynarodową współpracę w celu efektywnej i szybkiej identyfikacji członków rodzin różnego obywatelstwa, którzy zginęli podczas zamachu. Trwające pięć dni szkolenie (12-16 maja 2025 roku) składało się zarówno z wykładów jak i części praktycznej, obejmujących najlepsze praktyki dotyczące organizacji działań DVI na miejscu zdarzenia oraz badań pośmiertnych ofiar - *post mortem* i zbierania identyfikacyjnych danych przyżyciowych - *ante mortem*.

2. Dzień pierwszy (12.05.2025)

Pierwszy dzień poświęcony był kwestiom organizacyjnym. Organizatorzy ze słowackiego Instytutu Nauk Kryminalistycznych powitali przybyłych reprezentantów zespołów DVI z Polski, Słowacji, Czech i Szwajcarii. Podczas spotkania wstępnego przedstawiono harmonogram działań na poszczególne dni oraz dokonano podziału uczestników na jednorodne grupy ćwiczeniowe. Założeniem było stworzenie grup możliwie najbardziej różnorodnych pod kątem języka i kraju zamieszkania w poszczególnych zespołach zadaniowych, co miało sprzyjać pogłębieniu umiejętności współpracy uczestników szkolenia w międzynarodowych zespołach DVI. Pierwszy dzień sprzyjał zapoznaniu się specjalistów i ekspertów z różnych dziedzin związanych z DVI, służył wymianie doświadczeń w zakresie własnych, krajowych wytycznych, dotyczących czynności ukierunkowanych na identyfikację ofiar katastrof. Dyskusja dotyczyła głównie sytuacji związanych z koniecznością podejmowania szybkich działań np. w sytuacji ataku terrorystycznego skutkującego masową liczbą szczątków i zwłok ludzkich, gdzie niezmiernie ważnym elementem postępowania

jest jak najszybsze ustalenie sprawcy zdarzenia.

3. Dzień drugi (13.05.2025)

Szkolenie rozpoczęło się od przedstawienia scenariusza ćwiczeń odbywających się w dniu 13.05.2025 r., którego głównym założeniem była realizacja działań pierwszej fazy procesu DVI w zespołach międzynarodowych, podczas oględzin miejsc symulowanego ataku terrorystycznego na stacji kolejowej z ofiarami śmiertelnymi. Uczestnicy zostali przewiezieni na poligon wojskowy w miejscowości Lešť na Słowacji, gdzie zostali podzieleni na 5 grup po 7 osób, z przypisanymi określonymi rolami w każdym zespole:

- TL (z ang. team lider) – lider zespołu,
- S (z ang. scribe) – osoba wypełniająca formularz DVI,
- PH (z ang. photographer) – fotograf,
- H (z ang. handlers) – osoby zabezpieczające zwłoki i rzeczy osobiste.

Miejsce zdarzenia stanowiła ćwiczeniowa stacja kolejowa, zaaranżowana na potrzeby przeprowadzania szkoleń na poligonie wojskowym. Na stacji wydzielonych było już 5 sektorów: A-E z przygotowanymi manekinami, symulującymi ofiary ataku, w liczbie po 2 fantomy zwłok/szczałków ludzkich na sektor. W związku z tym, że każdy zespół miał wykonać oględziny każdego sektora, w sumie dawało to możliwość przećwiczenia czynności DVI na 10 różnych fantomach zwłokach/szczałków ludzkich. Ofiary śmiertelne oznaczone były kolejnymi numerami, które należało uwzględnić w wypełnianej dokumentacji – formularzu opisu zwłok/szczałków na miejscu zdarzenia.

Ryc. 2a-2f. Ćwiczenia w dniu 13.05.2025 r - Faza I DVI: oględziny miejsca ataku terrorystycznego

Uczestnicy szkolenia zostali poinformowani, aby na wstępie pomierzyć odległości pomiędzy zwłokami/szczątkami w danym sektorze oraz pomiędzy istotnymi przedmiotami mogącymi służyć identyfikacji. Ponadto zadaniem lidera grupy było wyznaczenie punktów odniesienia oraz segregacja ujawnionych w sektorze przedmiotów na:

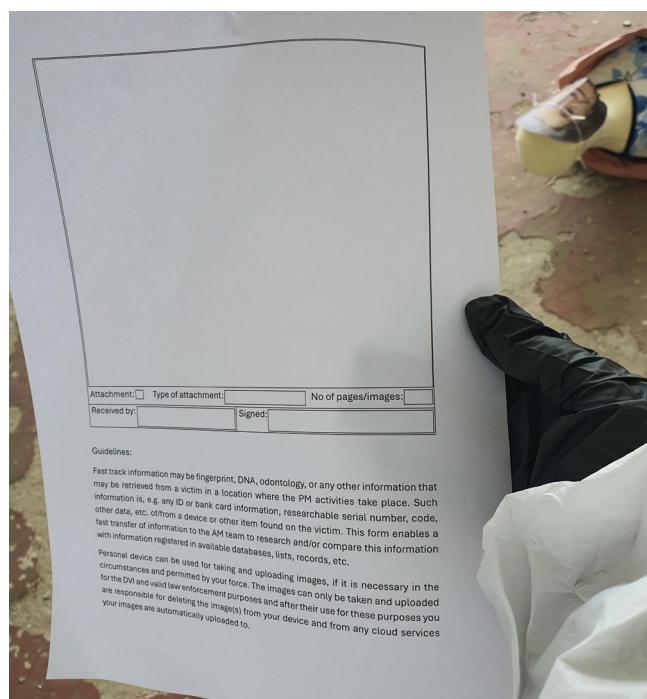
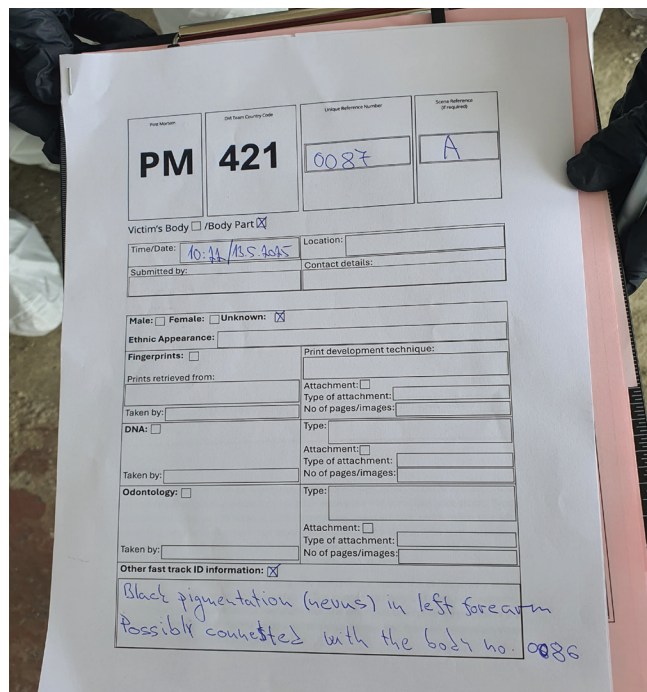
- rzeczy, które ani w sposób logiczny* ani fizyczny** nie są powiązane ze zwłokami/szczątkami – w takim przypadku należy wykonać dokładny, szczegółowy opis usytuowania na miejscu zdarzenia, ponadto nie należy ich zabierać wraz ze zwłokami pod koniec wykonywania czynności *post mortem*,
- rzeczy powiązane ze zwłokami/szczątkami (np. buty) – nie ma potrzeby dokładnego opisywania ich na miejscu odnalezienia, ponieważ zostaną zabrane w worku wraz ze zwłokami, co umożliwi ich późniejszy dokładny opis (podczas oględzin szczątków i zwłok ludzkich w prosektorium).

[* przykładem powiązania logicznego może być np. para butów, gdzie jeden but z pary jest na zwłokach/szczątkach, a drugi leży nieopodal (ten sam model, rozmiar, materiał i kolor buta, jego zużycie);
 ** powiązanie fizyczne występuje wtedy, gdy przedmioty/elementy odzieży są bezpośrednio połączone ze zwłokami].

Podczas sektorowych oględzin miejsca zdarzenia, uczestnicy szkolenia otrzymali oprócz standardowych

bookletów DVI również skrócone formularze „szybkiej ścieżki”, w których zawarte są informacje na temat ujawnionych przedmiotów, zawierających dane ważne pod względem identyfikacyjnym np. dokument ID (dowód osobisty, legitymacja, prawo jazdy, informacje o charakterystycznym tatuażu, znamieniu). Lider zespołu danego sektora może zdecydować o przesłaniu szybkiej informacji do zespołu AM (zespołu zbierającego dane przedśmiertne – *ante mortem*), zanotować informację wymagającą szybkiego przekazania na osobnym formularzu „fast-track” (formularz szybkiego przekazania ważnej informacji identyfikacyjnej „szybka ścieżka”). Formularz stosowany przez Zespół DVI ze Słowacji przedstawiono na Ryc. 3a i 3b.

Ryc. 3a i 3b. Formularz tzw. „szybkiej ścieżki” stosowany przez słowacki zespół DVI podczas oględzin miejsca zdarzenia

Powyżej opisana metodyka przeprowadzania I fazy procesu DVI – polegająca na zabieraniu przedmiotów/ ubrań wraz ze włókami z miejsca zdarzenia w jednym worku a pozostawianie na miejscu zdarzenia do późniejszych oględzin rzeczy niepowiązanych w sposób logiczny lub fizyczny ze włókami, umożliwi szybsze przeprowadzenie etapu zabierania zwłok z miejsca zdarzenia i przewożenia ich do prosektorium w celu przeprowadzenia dalszych czynności identyfikacyjnych oraz szybsze porównanie istotnych danych PM z danymi AM skutkujące szybszą identyfikacją ofiar.

Przykładami informacji, które należałoby w sposób priorytetowy przekazać do kolejnych faz procesu DVI, czyli przekazać do prosektorium, gdzie zbierane są dane PM – *post mortem* lub bezpośrednio do laboratorium kryminalistycznego do badań DNA i daktyloskopijnych, a także do koordynatora fazy AM, gdzie zbierane są dane *ante mortem*, mogą być:

- odciski palców, DNA, dane odontologiczne,
- informacje w postaci zdjęć o charakterystycznych tatuażach, znamionach, itp.,
- przedmioty o dużej wartości identyfikacyjnej: dokumenty ID (dokumenty tożsamości), karty bankowe, moździerze do sprawdzenia numery seryjne lub kody odnalezione na przedmiotach, które w sposób fizyczny powiązane były z ofiarą.

Formularz „szybkiej ścieżki” umożliwia priorytetowe przekazanie informacji do zespołu AM, który może odszukać i porównać uzyskane informacje w zasobach baz danych, posiadanych list, spisów i innej dokumentacji. System słowacki umożliwi wykorzystanie prywatnych aparatów (np. w telefonach komórkowych) do wykonania i zapisania zdjęć o dużej wartości identyfikacyjnej w procesie DVI, w zależności od określonych okoliczności i przy zezwoleniu przez daną jednostkę dowodzącą. Takie fotografie mogą być wykonane tylko na potrzeby DVI i wymiaru sprawiedliwości, a po ich wykorzystaniu do tych celów należy je niezwłocznie usunąć z prywatnych urządzeń i z serwisów w chmurze.

4. Dzień trzeci (14.05.2025)

Ryc. 4a - 4c. Ćwiczenia w dniu 14.05.2025 r. – Faza II DVI: oględziny zwłok i szczątków ludzkich w prosektorium – zbieranie danych PM

Kolejnego dnia scenariusz ćwiczeń praktycznych przewidywał oględziny zwłok i szczątków ludzkich w prosektorium. Działania te stanowiły kontynuację oględzin sektorowych miejsca zdarzenia na stacji kolejowej. Podobnie jak pierwszego dnia szkolenia, uczestnicy podzieleni zostali na 5 zespołów siedmioosobowych i mieli za zadanie przeprowadzić działania fazy II procesu DVI polegające na zebraniu danych PM (pośmiertnych). Do dyspozycji było 5 sal prosekcyjnych z dwoma fantomami zwłok lub szczątków ludzkich w każdej. Uczestnicy w zespole PM zostali podzieleni ze względu na pełnione przez nich funkcje. W tzw. „strefie brudnej” byli:

- lider zespołu i fotograf (będący w strefie brudnej, ale nie dotykający zwłok i szczątków),
- osoba, która ma kontakt ze zwłokami, wykonuje

- pomiary oraz przemieszcza zwłoki i szczątki,
- osoba, która zabezpiecza przedmioty, rzeczy osobiste, odzież,
- lekarz medycyny sądowej, biegli np. odontologii.

W tzw. „strefie czystej” byli:

- osoba wypełniająca różowy formularz PM (Ryc.5.),
- osoba wypełniająca listę rzeczy zabezpieczonych ze zwłok/szcątków (Ryc.6.).

Podczas oględzin zwłok w prosektorium wypełniany był formularz PM Interpolu. Każdej rzeczy zabezpieczonej ze zwłok, nadawany był indywidualny numer (powiązany z numerem zwłok); tworzona była lista zbiorcza wszystkich przedmiotów osobistych/ubrań. Do oględzin rzeczy przeznaczony był osobny stół oględzinowy, gdzie wykonywano również dokumentację fotograficzną przedmiotów. Dla rzeczy mających wysoką wartość identyfikacyjną (np. dowód osobisty) dostępny był osobny kontener (do szybkiego przekazania), reszta przedmiotów zbierana była w osobnym opakowaniu.

Ważną kwestią, którą podkreślali prowadzący szkolenie jest nie tylko prawidłowe wypełnianie formularzy oględzin zwłok i szczątków ludzkich oraz szybkie przekazanie informacji o istotnych kwestiach identyfikacyjnych. Równie ważna jest troska członków zespołu DVI podczas działań identyfikacyjnych o zachowanie godności ofiar, których tożsamość jest ustalana. Poszanowanie zwłok jest ważnym aspektem szkoleniowym procesu DVI, dzięki któremu można podnosić świadomość osób, które w przyszłości będą realizowały zadania związane z ustalaniem tożsamości ofiar.

INTERPOL DVI Form - Unidentified Human Remains

Place of disaster: RAILWAY STATION PM Nbr: 421 000 835

Nature of disaster: URBAN

Date of disaster: 15 05 2025

Effects 300's

EFFECTS (possibly carried on person or in luggage)							a	b	c
Nbr: 1	Type/style	2 Main colour	3 Brand/make	4 Material	5 Size				
300 Clothing items									
Head and neck									
101 Headcover									
102 Scarf									
103 Tie									
199 Other									
Upper part of the body and arms									
201 Sleeve									
202 Overcoat									
203 Coat/Jacket									
204 Cardigan									
205 Waistcoat									
206 Braces									
207 Pullover									
208 Blouse									
209 Shirt									
210 T-shirt									
211 Undershirt									
212 Brassiere									
299 Other									
200 CLOSED BLUE ORSAY POLYESTER BUR								X C	
201 LONG SLEEVES BLUE LACOSTE					S			X C	
202 PUSHUP BLUE LACE								X C	
Lower part of the body and legs									
301 Suit									
302 Trousers									
303 Shorts									
304 Skirt									
305 Tights									
306 Socks									
307 Stockings									
308 Underpants									
309 Other									
300 ankle socks multi-colour								X C	
301 short PINK FISHERFIELD POLYESTER					40			X C	
302 BRICCS MULTICOLOUR								X C	
The whole of the body									
401 Body suit									
402 Dress									
403 Religious/Cultural/Traditional									
404 Uniform									
405 Swimming attire									
499 Other									
In case of using "99 Other" describe the kind of item in column "1 Type/style".									
305 Footwear									
01 Boots									
02 Open footwear									
03 Shoes									
99 Other									
01 WINTER BOOTS PINK TEXTILE					38			X C	
Describe the kind of footwear in column "1 Type/style", e.g. sports shoes, sandals									
Only use these colours: Black, Blue, Brown, Green, Grey, Orange, Pink, Purple, Red, White, Yellow, Unknown, Silver, Gold or Multi-coloured.									
Registered by		Duty title		Signature / Date					
Name: Magdalena Jablonska-Miczarek		Duty title: DVI Poland		Signature: [Signature]		Date: 14.05.2025			
Address: DVI Poland		Phone, email:							

Ryc. 5. Interpolowski formularz oględzin zwłok i szczątków ludzkich (różowy formularz PM)

DVI List of Items PM Number: 42100088 B

Item Number	Description of item	Seal Number	Registered by
1.	Yellow seal 014138	UC0067411	Michal Juhás
2.	Yellow bag + key	UC0047551	Michal Juhás
3.	Smartphone Huawei	UC0067411	Michal Juhás
4.	Blue Jacket Orsay	UC0047551	Michal Juhás
5.	Blue Pullover Lacoste	UC0067411	Michal Juhás

Received by: _____ Date and time: 14.5.2025 10:50 Page No: 1/3

Duty title: _____
Name: Michal Juhás
Address: DVI Slovakia
Phone: email: _____

Ryc. 6. Lista rzeczy zabezpieczonych ze zwłok/szczątków w prosektorium

5. Dzień czwarty (15.05.2025)

Pierwsze dwa dni szkolenia poświęcone były działaniom *post mortem* (faza I DVI – oględziny miejsca zdarzenia i faza II DVI – zbieranie danych PM w prosektorium), natomiast w ostatnim dniu ćwiczeń 15.05.2025 r. przystąpiono do III fazy procesu DVI, gdzie w specjalnie przygotowanych do tego salach, uczestnicy mieli zbierać dane *ante mortem*, czyli dane przyżyciowe, najczęściej pozyskiwane od członków rodzin i bliskich ofiar. W zespołach dwuosobowych uczestnicy mieli za zadanie przeanalizować raport policyjny z zebranymi wcześniej informacjami o osobie zaginionej. Na tej podstawie należało wypełnić odpowiednie pola w żółtym formularzu AM Interpolu (Ryc. 7a.-7c). Na zakończenie szkolenia wszystkie zespoły DVI zebrano w sali konferencyjnej, gdzie przećwiczano ostatnią, IV fazę procesu DVI tzw. rekonyliację, polegającą na porównaniu uzyskanych informacji przedśmiertnych (PM) i przyżyciowych (AM). Etap ten przeprowadzono na zasadzie eliminowania niezgodności w zebranych informacjach *post mortem* i *ante mortem* tj. organizatorzy odczytywali dane z różowego formularza oględzin zwłok/szczątków ludzkich dla konkretnego przypadku. W tym czasie zespoły, które odnotowały niezgodność danych poprzestawały na dalszej analizie własnego żółtego formularza o osobie zaginionej. W wyniku tych działań, tylko jeden zespół pozostał na sam koniec z pasującym formularzem AM pod względem wszystkich danych do odczytywanego przez organizatorów formularza PM. Istotną nauką jaka

wynikała z tego etapu szkolenia było spostrzeżenie konieczności bardzo precyzyjnego podawania wszelkich informacji zarówno do formularza PM jak i AM, ponieważ odmienna nomenklatura, zwroty czy lakoniczność podawanych informacji znacznie utrudniała porównanie obu typu danych.

Na zakończenie szkolenia uczestnicy wzięli udział w wykładzie przygotowanym przez przedstawiciela Zespołu DVI ze Szwajcarii – Adrien’a Mathieu, który podzielił się z zebranymi, doświadczeniami z zakresu porównywania danych *post mortem* i *ante mortem* przy użyciu oprogramowania KMD PlassData.

Program oferuje 3 różne metody przeszukań:

1. zwykłe przeszukanie za pomocą menadżera plików,
2. przeszukanie za pomocą frazy tekstowej z użyciem menadżera plików lub głównego menu,
3. przeszukanie zaawansowane z zastosowaniem programowania.

Istnieją 4 różne statusy zakończenia procesu porównywania danych w programie PlassData. Są to: AWCA (z ang. Awaiting Comparison Report) – oczekujący na raport porównawczy, AWID (z ang. Awaiting Identification Report) – oczekujący na raport identyfikacyjny, FIID (z ang. Final Identification) – ostateczna identyfikacja, RJD (z ang. Rejected Identification) – identyfikacja odrzucona.

Przedstawiciel zespołu DVI ze Szwajcarii przybliżył uczestnikom historię tworzenia i funkcjonowanie zespołu DVI w swoim kraju, który powstał 01.01.2001 roku i zrzesza 402 członków, z czego: 65% stanowią policjanci, 25% lekarze medycyny sądowej, 10% eksperci odontologii. W każdym z 16-tu kantonów jest koordynator DVI. W skład Zarządu Zespołu DVI wchodzi przedstawiciel Policji, medycyny sądowej oraz członkowie zarządu ogólnego. Misją zespołu jest identyfikacja dużej ilości ofiar oraz działania za granicą, w przypadku, gdy ofiarami są obywatele Szwajcarii. Drugą prelekcją było wystąpienie przedstawicielki polskiego zespołu DVI - podinsp. dr inż. Magdaleny Jabłońskiej-Milczarek, która na prośbę organizatorów przedstawiła proces wdrażania interpolowskich standardów DVI w Polsce oraz omówiła strukturę i doświadczenia szkoleniowe polskiego zespołu DVI.

Ryc. 7a -7c. Dwuosobowe zespoły AM uzupełniające żółty formularz z danymi *ante mortem* Interpolu

6. Dzień piąty (16.05.2025)

Szkolenie zakończono w dniu 16.05.2025 roku wręczeniem uczestnikom pamiątkowych certyfikatów, podziękowaniem za zaangażowanie w poszczególne bloki szkoleniowe, wymianę cennych doświadczeń z zakresu podejmowania czynności DVI i stosowanych metodyk i formularzy, a przede wszystkim za umiejętność międzynarodowej współpracy i umiejętności porozumienia się na poszczególnych poziomach działań procesu ukierunkowanego na identyfikację ofiar masowych.

7. Wnioski

1. Udział przedstawicieli polskiej Policji w międzynarodowych, symulowanych działaniach DVI (identyfikacji ofiar katastrof masowych) jest okazją do podnoszenia kompetencji zawodowych członków Zespołu DVI oraz wymiany doświadczeń w zakresie współdziałania na miejscu katastrofy, podczas zbierania danych *post mortem*, *ante mortem* i fazy rekonyliacji między służbami różnych państw. Zaleca się stałe podnoszenie kompetencji polskiego zespołu DVI w zakresie prowadzenia czynności ukierunkowanych na identyfikację ciał ofiar katastrof podczas międzynarodowych szkoleń z uwagi na fakt możliwości lepszego przygotowania policjantów do potencjalnych warunków działań w przypadku wystąpienia zdarzenia, gdzie ofiarami mogą być obywatele z różnych państw.

2. W obliczu dużej liczby ataków terrorystycznych na świecie, przygotowanie tzw. „szybkiej ścieżki” działań w fazie oględzin miejsca katastrofy, umożliwi nie tylko szybsze ustalenie potencjalnego sprawcy zdarzenia, ale również przyczyni się do zachowania zasady poszanowania ofiar zdarzenia, poprzez usprawnienie procesu dostarczania zwłok i szczątków ludzkich do prosektorium, gdzie możliwe jest szczegółowe przeprowadzenie oględzin i szybsze podjęcie badań identyfikacyjnych. W przypadku zaistnienia ataku terrorystycznego skutkującego dużą liczbą ofiar często występuje duża presja, zarówno polityczna, jak i ze strony rodzin ofiar. Wprowadzenie nowych, szybszych algorytmów działania zespołu DVI wydaje się być dobrym rozwiązaniem pozwalającym na skuteczniejsze i sprawniejsze działania służb. Poszczególne zespoły DVI z krajów stosujących metodykę zalecaną przez Interpol posiadają lub rozpoczęły już proces wdrażania pilnego przekazania istotnych danych identyfikacyjnych na specjalnie opracowanych do tego formularzach (zgodnie z zaleceniami nowej metodyki Interpolu wydanej pod koniec 2023 roku). W przypadku akceptacji przez komórkę zarządzającą zespołu DVI tego rodzaju taktyki należałoby podjąć prace nad zmianą zapisów w obecnej „Metodyce oględzin miejsc przestępstw o charakterze terrorystycznym i katastrof”, „Metodyce identyfikacji ciał ofiar katastrof” oraz opracować formularze tzw. „szybkiej ścieżki” do użytku na miejscu oględzin katastrofy.

3. W fazie AM (*ante mortem*), gromadzenie przedmiotów w celu dopasowania ich do danych ofiary to proces kompleksowy, który może wiązać się z dodatkowymi utrudnieniami. Źródła, z których mogą zostać zebrane przedmioty lub mienie mogą obejmować dom ofiary, dom jej rodziny lub inne miejsca np. hotel w którym poszukiwana osoba ostatnio przebywała. Ponadto przedmioty zabezpieczane podczas oględzin miejsca katastrofy i podczas oględzin zwłok w prosektorium w fazie PM (*post mortem*) są również zabezpieczane i ewidencjonowane. Często mienie znajdujące się na miejscu katastrofy znajduje się w znacznym stopniu zniszczenia: bywa rozproszone, przemieszane ze szczątkami ludzkimi, nadpalone, zdegradowane mechanicznie lub zanieczyszczone materiałem środowiskowym, co w wielu przypadkach uniemożliwia jednoznaczne przyporządkowanie poszczególnych przedmiotów do konkretnej ofiary. Z tego względu istotne znaczenia mają również oględziny odzieży oraz rzeczy osobistych prowadzone w prosektorium, stanowiące dodatkowe źródło informacji identyfikacyjnych. Problem dużej liczby przedmiotów należących do ofiar, przy jednoczesnym ich uszkodzeniu i przemieszaniu, pozostaje jednym z bardziej złożonych aspektów postępowania po katastrofach masowych. Finalnie faza uzgadniania (tzw. rekonyliacji) może obejmować odpowiedzialność za zarządzanie mieniem podczas jego zwrotu rodzinie ofiary. Obieg

zabezpieczonych dowodów, rzeczy znalezionych oraz przedmiotów należących do osób zaginionych lub ofiar katastrof regulowany jest przez przepisy prawa karnego procesowego, zarządzenia wewnętrzne Komendanta Głównego Policji oraz instrukcje kancelaryjne. Dlatego istotnym i wskazanym jest dopracowanie zapisów w obecnych „Metodykach DVI” w zakresie zarządzania obiegiem przedmiotów osobistych ofiar katastrofy, aby umożliwić monitorowanie i koordynację działań na wszystkich etapach procesu DVI, które dotyczą mienia. Takie podejście usprawni standaryzację rejestrowania, przechowywania, śledzenia i w końcowej fazie zwrotu mienia.

4. Kryzys migracyjny, który jest jednym z najpoważniejszych kryzysów globalnych i humanitarnych obecnego stulecia, generuje potrzebę wsparcia działań identyfikacyjnych zarówno na poziomie krajowym, jak i współpracy międzynarodowej poprzez udział w skoordynowanych inicjatywach (spotkaniach, treningach, projektach), które mogą stanowić wsparcie dla międzynarodowych procesów identyfikacyjnych.

8. Podsumowanie

Standardowe procedury Interpolu, choć uniwersalne, nie odzwierciedlają w pełni specyfiki działań pro-

wadzonych w warunkach dynamicznego zagrożenia, gdzie priorytetem obok identyfikacji jest integracja działań kryminalistycznych z czynnościami o charakterze kontrterrorystycznym. W takich sytuacjach konieczne są rozwiązania umożliwiające szybkie przekazywanie kluczowych informacji identyfikacyjnych, sprawna segregacja przedmiotów, natychmiastowe generowanie powiązań między danymi PM i AM oraz ścisła współpraca międzynarodowa.

Przeprowadzone szkolenie pokazało, że identyfikacja ofiar zamachów terrorystycznych wymaga odmiennych, bardziej dynamicznych metod działania, niż te stosowane w klasycznych sposobach obsługi kryminalistycznej katastrof masowych. Kluczowe jest połączenie procedur DVI z działaniami o charakterze kontrterrorystycznym, szybkie pozyskiwanie informacji o wysokiej wartości identyfikacyjnej oraz gotowość do pracy w warunkach zagrożenia.

Wnioski ze szkolenia potwierdzają konieczność dalszego rozwijania i aktualizowania procedur DVI oraz wdrażania narzędzi „szybkiej ścieżki”, które mogą znacząco usprawnić zarówno proces identyfikacji ofiar, jak i ustalanie sprawców zamachów.